

KWALITEIT VAN DE OPLEIDINGSSCHOOL

Kwaliteit maak je samen!!

Introductie

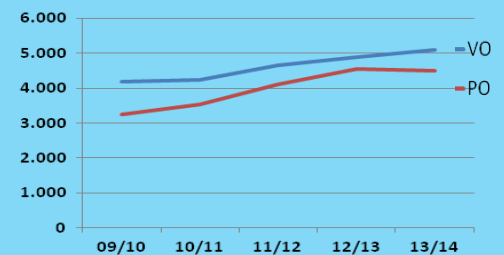
Al meer dan 15 jaar werken opleidingen en scholen samen in (academische) opleidingsscholen. Naast de erkende partnerschappen, zijn er ook een groot aantal niet erkende opleidingsscholen. Tussen deze (A)OS zijn verschillen, qua grootte, organisatie en werkwijze. Maar een ding is hetzelfde voor alle (A)OS: samen opleiden moet goede startbekwame leraren opleveren. Daarin moet in ieder geval de kwaliteit van de opleidingsschool zichtbaar zijn. Zeker, omdat het aantal studenten dat samen opgeleid wordt nog steeds groeit. Kwaliteit en kwaliteitszorg zijn een belangrijk onderdeel van de samenwerking, maar zijn tegelijkertijd een uitdaging voor de (A)OS en roepen ook nog veel vragen op.

Doel van deze factsheet is een overzicht te geven van wat we uit theorie en praktijk weten over kwaliteit en kwaliteitszorg en dit in samenhang te presenteren.

Een aantal feiten op een rijtje

Aantal erkende (A)OS	26 PO/27 VO
Betrokken besturen/scholen	232/923
Niet erkende OIDS	>130 PO/VO
Betrokken opleidingen	27 PO/19 VO
Grootte (A)OS	1< scholen > 360

Aantal studenten op erkende (A)OS

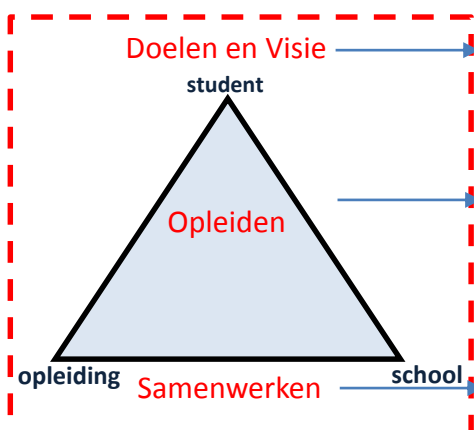

Uit: Meulenbrug, J., Kaldewaij, J., Timmermans, M.C.L., Jansen, M., Van Beek, E. (2014).

Wat we weten en niet weten over KWALITEIT

- kwaliteit is een moeilijk te definiëren begrip -> waar hebben we het over?
- 't gaat vooral over organiseren van randvoorwaarden van (A)OS -> zegt niets over de *kwaliteit* van randvoorwaarden.
- 't is vooral ingevuld vanuit opleidingsperspectief -> hoe zit het met kwaliteit werkplekleren?
- Aanneمة is dat Samen Opleiden leidt tot goede of betere leraren -> bewijs hiervoor is nog niet geleverd. Hoe zit het dan met de kwaliteit?

KWALITEIT: (A)OS heeft kwaliteit als het voldoet aan gestelde criteria

1. Opleiden startbekwame leraren
2. (A)OS specifieke doelen
3. Opleiden
4. Begeleiden
5. Beoordelen
6. Curriculum
7. Onderzoek
8. Afspraken
9. Randvoorwaarden
10. Professionalisering
11. Personeelsbeleid

Is Kader, en geeft ook beoordeling & feedback

KWALITEITSZORG: Het behalen van de gestelde doelen van samen opleiden garanderen en borgen middels geheel van activiteiten & instrumenten.

1. Doen we de goede dingen?
2. Doen we de dingen goed?
3. Hoe weten we dat?
4. Vinden anderen dat ook?
5. Wat doen we hier mee?

Planmatig & Gestructureerd (PDCA)

1. Opleidingsplan
2. Convenant
3. Kwaliteitszorg Opleiding
4. Kwaliteitszorg School
5. Gezamenlijke kwaliteitszorg: o.a. Audits, Keurmerk/ZEK/KOOS, Evaluaties (A)OS, studenttevredenheid, studentresultaten, ontwikkelplannen, handboeken, etc.
6. Benchmarking/Audits i.s.m. andere (A)OS

KWALITEITSTOETSING

Toetsingskader Opleidingsschool en Academische Kop – NVAO

Standaarden: 1. beoogde eindkwalificaties; 2. onderwijsleeromgeving; 3. toetsing; 4a. kwaliteitszorg (opleidingsschool) & 4b. kennisdeling (academische kop).

Praktijkvoorbeeld VO: KEURMERK UTRECHTS MODEL

Platform Onderwijsarbeidsmarkt VO-BVE Regio Utrecht

Het keurmerk kent een basisarrangement en optioneel een kenmerk 'academisch'. Toetsingskader NVAO is leidend voor geformuleerde criteria t.a.v. Algemeen, Opleidingsteam, Opleiden in de school, School als lerende organisatie, Academisch. Verkrijgen van Keurmerk gaat volgens volgende stappen:

1. Voorbereidend gesprek nav o.a. zelfonderzoek
2. Schoolscan door schoolopleider: professionele kwaliteit van de school
3. Enquête werkplekleren
4. Portfolio van de school: hoe (A)OS is vormgegeven
5. Audit (2 uur) door twee schoolopleiders en keurmerkmedewerker opleiding: presentatie en gesprekken betrokkenen.
6. Afronding in verslag plus beoordeling

Praktijkvoorbeeld PO: KWALITEITSONTWIKKELING OPLEIDINGSSCHOOL (KOOS)

Keurmerk Opleidingsscholen Pabo AVANS HOGESCHOOL

OIDS heeft een kwaliteitsbeleid, een kwaliteitshandboek en een kwaliteitsplanning. OIDS bouwt haar kwaliteit op uit twee niveaus: basiskwaliteit voor alle OIDS (o.a. gecertificeerde stagecoach, geschoolde mentoren, score van 3,00 of hoger op onderdelen van KOOS) en kwaliteit-plus als doorgroei optie (3,00 of hoger op alle onderdelen KOOS en gerichte ontwikkeldoelen).

Kwaliteitshandboek bevat beschrijving van zorgprocedure op 9 processen (o.a. koers, kennisdeling en kwaliteitszorg), met instrumenten als:

- * KOOS – afname elke 3 jaar bij alle actoren (van student tot directie en opleider), plan van aanpak en evaluatie,
- * Evaluaties van studenten en panelgesprekken (jaarlijks),
- * Feedback door stagecoach over opleider/contactdocent (jaarlijks).

Tips en aanbevelingen

1. Een goed begin is het halve werk: maak kwaliteit op alle onderdelen concreet in meetbare criteria.
2. Zorg ervoor dat doelen zichtbaar zijn in criteria voor kwaliteit en dat de criteria voor kwaliteit terugkomen in kwaliteitszorg.
3. De kwaliteit van samen opleiden groeit en bloeit op de kwaliteiten van beide partners. Maak dit expliciet.
4. Neem naast het perspectief van opleiden, ook het perspectief van leren op de werkplek mee: wanneer heeft werkplekleren kwaliteit?
5. Kwaliteitszorg is bovenal mensenwerk: bespreek doelen, processen en opbrengsten in kleine én grote kring.

En tot slot: **Kwaliteit maak je samen!!**

Meer lezen

- Berndsen, F. E. M., Paulussen-Hoogbeem, M.C., Timmermans, M.C.L. (2013). *Inventarisatie Initiatieven Opleiden in de School. Eindrapport*. Amsterdam: Regioplan Beleidsonderzoek.
- Geldens, J. J. M. (2007). *Leren onderwijzen in de werkplekleeromgeving. Een meervoudige casestudy naar kenmerken van krachtige werkplekleeromgevingen voor aanstaande leraren basisonderwijs*. Nijmegen: Radboud Universiteit.
- Geldens, J., Haenen, J., Kallenberg, T., Rokebrand, F. (2008). Een instrument om de kwaliteit van 'samen opleiden' te beoordelen: het 'Zelfevaluatiekader Opleiden in de School'.
- Neygen, A. van, Belmans, R. (2011). Opleiden in de school: succesfactoren en bedreigingen. *Tijdschrift voor lerarenopleiders*, 32(1). 37-41.
- NVAO. (2007). *Opleiden in de school. Kwaliteitsborging en toezicht. Studie&Praktijk&Advies*. NVAO. (2013). *Toetsingskaders opleidingsschool en academische kop 2013*. Den Haag.
- Timmermans, M. (2012). *Kwaliteit van de Opleidingsschool. Over affordance, agency en competentieontwikkeling*. Dissertatie. Tilburg: Universiteit Tilburg.

Websites van de diverse (A)OS.